

ANTITEST-POLITIKA

SZILVAY GERGELY

A transzneműséget sokáig nemi identitászavarként kezelte a pszichológia és pszichiátria, és persze a technikai lehetőségek is csak pár évtizede adottak arra, hogy egy magát ellenkező neműnek gondoló ember „átműtse” magát. Korábban inkább csak *crossdresserek*, vagyis ellenkező neműnek öltözők voltak, s még számos lehetőség, átmeneti kategória létezik, melyek felsorolásától eltekintünk. A transzneműség (*transgender*) beilleszkedett az LMBTQ-mozgalom szívének és betűi közé. Ez a beilleszkedés azonban nem konfliktus nélküli.

Mennyien vannak a transzneműek? Különböző felmérések szerint az Európai Unióban a lakosság 0,3,¹ az Egyesült Államokban felméréstől függően 0,3-0,6 százalékát teszik ki: szám szerint az 512 milliós EU-ban 1,5 millióan, a 326 milliós USA-ban 1,4 millióan lehetnek.² Ez ugyanakkor már egy olyan szám, ami a definíció kitágítása után született. Van ugyanis olyan felmérés, ami szerint az ilyen típusú nemi identitászavar a nők 0,001 százalékánál és a férfiak 0,033 százalékánál jelenik meg.³ Ryan T. Anderson szerint a meglehetősen nagy különbséget a statisztikák között az általuk használt definíció okozza: az utóbbi években ugyanis a klinikai útmutatók politikai nyomásra már elrugaskodtak attól a szemlélettől, amely a fizikai realitással, azaz a biológiai testünkkel való harmonikus viszonyt tekintette egészségesnek.⁴

ANTROPOLÓGIAI FORRADALOM

„Amint a kórházak a COVID-19 elleni küzdelemre készülnek, elhalasztják az életmentő transzműtéteket – írta 2020 márciusában a *Vice* magazin, kiemelve, hogy ezek szerint a járvány elleni előkészületek rávilágítottak arra, hogy az amerikai egészségügy szerint a „transznemű emberekről való gondoskodás nem életbevágó” (*non-essential*).⁵

„Öltözz, ahogy szeretnél. Hívd magad annak, aminek szeretnéd. Aludj azzal a felnőttel, akivel szeretnél. Éld a számodra legjobb életet békében és biztonságban. De elbocsájtani egy nőt a munkahelyéről azért, mert azt állítja, hogy nem lehet nemet váltani?” – írta a Twitteren J. K. Rowling, a *Harry Potter*-sorozat szerzőnője 2019 decemberében. A bejegyzés következtében „felrobbant az internet”, s Rowling, aki egyébként a progresszív ügyek védelmezője, megkapta a „transzfób” jelzőt. Rowling bejegyzésében amellet a Maya Forstater mellett állt ki, akit azért rúgtak ki kutatói állásából a Globális Fejlesztési Központból (Centre for Global Development), mert azt hangoztatta, hogy az emberek nem

1 Ez az Amnesty International becslése: Why transgender people are being sterilised in some European countries. *The Economist*, 2017. szeptember 1. <<https://www.economist.com/the-economist-explains/2017/09/01/why-transgender-people-are-being-sterilised-in-some-european-countries>>

2 Claire Cain MILLER: The Search for the Best Estimate of the Transgender Population. *The New York Times*, 2015. június 8. <https://www.nytimes.com/2015/06/09/upshot/the-search-for-the-best-estimate-of-the-transgender-population.html?_r=0> és Katy STEINMETZ: Million Americans Identify as Transgender, Study Finds. *Time*, 2016. június 30. <<http://time.com/4389936/transgender-americans-statistic-how-many/>>

3 Ryan T. ANDERSON: *When Harry Became Sally. Responding to the Transgender Moment*. Encounter Books, New York, 2018. 94.

4 Uo. 95–96.

5 Kaye LOGGINS: As Hospitals Prepare for COVID-19, Life-Saving Trans Surgeries Are Delayed. *Vice*, 2020. március 19. <https://www.vice.com/en_us/article/wxekyz/transgender-surgeries-delayed-coronavirus-hospitals>

változtathatják meg a biológiai nemüket. Forstater másodfokon is elvesztette a kijelentése nyomán támadt pert. A bíróság indoklása többek közt így hangzott: „Nézeteiben abszolutista, és álláspontjának központi része, hogy úgy fog nevezni egy személyt, amit ő maga megfelelőnek tart, még akkor is, ha ezzel megsérti a méltóságát az illetőnek, vagy ellenséges, megalázó, megfélemlítő környezetet teremt a számára. Ez a megközelítés nem méltó tiszteletre a demokratikus társadalmakban.”⁶ A *The Spectator* brit hetilap honlapján James Kirkup így kommentálta az esetet: „Sokat írtam a politikusokról, minden pártból, akik privátban aggodalmukat és kritikájukat fejezik ki a transzneműeket segíteni kívánó törvényekkel kapcsolatban, amelyek, mellékesen, következményekkel vannak a nők jogaira nézve is. Úgyszintén sokat írtam arról, hogy egyes médiumok, beleértve a BBC-birodalom részeit, nem megfelelően tálták a témát. Úgyszintén nagyon sok nőről tudok, akik aggódnak az egész miatt, de nem szólnak róla. Sokuk fél a támadásoktól, a transzfóbiával való meggyanúsítástól. Egyesek közülük híresek, gazdagok és befolyásosok. Hogy ők is csöndben maradnak, az mutat valami abból, mekkora szerepet játszik a transzügyek kapcsán a félelem.”⁷

Furcsa ügyben kellett döntenie a Strasbourg egyik üvegpalotájában székelő Emberi Jogok Európai Bíróságának 2014-ben: egy családos finn férfi perelte be hazáját az Emberi Jogok Európai Egyezményének egyenlőségre vonatkozó kitételei alapján, mert hazája nem ismerte el identitás- és nemváltását. Az illető házasság, egyben családos férfi ugyan átoperáltatta magát, ám ekkor az országban még nem vezették be a melegházasságot. Így a férfi csak úgy kaphatott volna új személyi igazolványt, ha elválna (a finn parlament 2014-ben megszavazta a melegházasság bevezetését, ám a szükséges jogi változtatások miatt a törvény csak 2017-ben lépett életbe). Ám a válás lehetőségét azzal utasította el, hogy azt a vallása tiltja. Az élettársi kapcsolat lehetősége pedig nem járt azokkal a jogi előnyökkel, amelyekkel a házasság. A férfi fellebbezését az EJEB elutasította, mivel a kérdés állami hatáskör, nem szabályozzák nemzetközi egyezmények.

Az *Our Bodies, Ourselves* (A mi testünk, mi magunk) című feminista kötetben szerepel a következő történet: „amikor partnerem elkezdte a nemi átváltozását [*gender transition*], leszbikus identitásom központi jelentőségű volt az életemben és az önfelfogásomban már egy évtizede, és nem tudtam, hogy az átváltozása mié tesz engem. Egyesek azt mondták nekem, hogy továbbra is »nyilvánvalóan« leszbikus vagyok, de másoknak épp az volt nyilvánvaló, hogy heteroszexuális lettem, vagy biszexuális. Számomra egyáltalán nem volt nyilvánvaló semmi, és sokáig küzdöttem magammal. Most egy transznemű férfi partnere voltam, miközben leszbikus voltam, és belenyugodtam, hogy nincs neve annak, aminek gondolom magam. A *queerek* és transzok családja tagjának gondolom magam.”⁸

Emlékezetes volt az Egyesült Államokban dúló „vécéháború” is. Az észak-karolinai Charlotte városának tanácsa ugyanis 2016 márciusában elfogadott egy törvényt, amely szerint az év április elsejétől joguk volt a transzneműeknek a szabad mosdóválasztáshoz, azaz született bár valaki mondjuk férfinak, ha nőnek érzi magát, használhatja a női mosdót. A rendelkezés gyakorlatilag minden nyilvános helyet (szállodát, éttermet stb.) és munkahelyet érintett a városban. Válaszul azonban Észak-Karolina állam törvényhozása megtiltotta, hogy területén ne a biológiai neme szerinti mosdóba menjenek be az emberek. Hasonlóképp intézkedett Mississippi állam is. Bár felmérések szerint csak a charlotte-iak negyede támogatta fenntartás nélkül a mosdóhasználatról szóló városi rendeletet, hatalmas felháborodás kísérte a törvényhozás azzal ellentétes döntését, és hogy Pat McCrory republikánus kormányzó aláírta a törvényt. Nemcsak az LMBT-szervezetek tiltakoztak és perelték be a törvényhozást, hanem 130 cég részvételével zajló bojkott bontakozott ki: Bruce Springsteen lemondta ottani koncertjeit, a PayPal lefújta azt a tervét, hogy Charlotte-ban nyitja

6 Idézi James KIRKUP: In just a few words, JK Rowling has changed the transgender debate. *The Spectator*, 2019. december 19. <<https://www.spectator.co.uk/article/in-just-a-few-words-jk-rowling-has-changed-the-transgender-debate>>

7 Uo.

8 Boston Women's Health Book Collective: *Our Bodies, Ourselves* [1970] Atria Books, h. n. 2011.

Transzpolitika –
LMBTQ-aktivisták
a washingtoni „Queer és Transz
Táncos Tüntetésén”, 2018
(Ted Eytan felvétele)

meg új központját, ami négyszáz munkahelyet és rengeteg befektetést jelentett volna a városnak. Tiltakozott az Apple, a Google, az American Airlines. A Deutsche Bank közölte, hogy veszélybe került az észak-karolinai kisvárosban, Caryben működő fejlesztőrézlegének a 250 munkahellyel való bővítése, habár kivonulni nem szándékozik az államból. Hasonló bojkottot hirdetett számos cég Mississippi és Georgia ellen is.

A világ más részéről ijesztő hírek érkeznek: Kanada legnyugatibb tartománya, Brit Columbia legfelsőbb bírósága május elején kötelezte egy 11 éves kislány szüleit, hogy kezeljék fiúként lányukat, aki transznemű aktivistákkal van kapcsolatban, hormongátló gyógyszert szed, és állítása szerint fiúként szeretne élni. Az angliai Brighton önkormányzata azt ajánlotta a szülőknek, hogy még az iskolakezdés előtt segítsenek kiválasztani gyermeküknek, milyen neműnek vallják magukat. Az önkormányzat felhívásában az állt: elismerik, hogy nem minden gyermek identifikálja magát a „születésekor ráosztott”, azaz biológiai nemével, sőt még az sem biztos, hogy fiúnak vagy lánynak fogja-e magát gondolni. A szülőknek nem az a feladatuk, hogy megmondják a gyermeknek, milyen nemű, és aszerint neveljék, hanem pusztán segíteni őket választásukban és támogatni benne, bármi is az eredmény – legalábbis a brightoni önkormányzat szerint.⁹

S hogy mi a cél? Riki Wilchins nemváltó műtéten áteső, transznemű személyiség, a GenderPAC transz érdekvédelmi szervezet alapítója a *The Advocate* című meleglapban úgy fogalmazott: „sok LMBT-aktivista célja nem pusztán az, hogy abba a mosdóba mehessen, amelyikbe szeretne, hanem éppenséggel a nem egész fogalmát és az azon nyugvó különbségtételeket akarja eltörölni”, főleg a nemi binaritást.¹⁰ A *Crisis Magazine* szerzője, John Horvat egyetért, csak éppen ellenzői oldalról: szerinte a vécékért vívott háború a szexuális forradalom eddigi utolsó stációja. Ha bárki bármilyen mosdóba bemehet – mutat rá –, nem jelent többé semmit, hogy férfi és nő.¹¹ (A fő baj ugyanakkor jelen

9 Részletesen minderről: SZILVAY Gergely: Rossz test: vécéháború az USA-ban. *Magyar Nemzet*, 2016. május 22.

10 RIKI WILCHINS: We'll Win the Bathroom Battle When the Binary Burns. *The Advocate*, 2016. április 22. <<https://www.advocate.com/commentary/2016/4/29/well-win-bathroom-battle-when-binary-burns>>

11 JOHN HORVATH II: What the Bathroom Wars are Really All About. *Crisis Magazine*, 2016. május 9. <<https://www.crisismagazine.com/2016/bathroom-wars-really>>

sorok szerzője szerint nem az, hogy szexuális forradalom volt, aminek számos következménye konzervatívként is üdvözlendő lehet; hanem hogy ezzel párhuzamosan folyt egy kevésbé látványos antropológiai forradalom is.)

NEMVÁLTÓK

Az utóbbi időben hazánkban is egyre gyakrabban bukkan fel a transzneműség témája a portálokon, legutóbb azért, mert Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes törvényjavaslata kötelezővé tenné, hogy a személyi igazolványokon a születéskori biológiai nemet kelljen feltüntetni.¹² Az Index rögtön arról kezdett cikkezni, hogy „ellehetetleníti a nemváltást” a kormány, illetve hogy „csorbulnak a transzneműek jogai”. A 24.hu szerint „megtiltaná a transzneműek hivatalos elismerését” a kormány. A magyar balliberális média addig is viszonylagos rendszerességgel közölt transznemű személyekkel interjúkat, hogy így érzékenyítse olvasóit, s valóban igaz, hogy ezeknek az embereknek rengeteg szenvedést kell átélniük. Nyilvánvalóan szükséges a nekik való segítségnyújtás és az együttérzés. Nehéz azonban ezt úgy megtenni, hogy közben egy totalitárius igényekkel fellépő mozgalomról van szó, ami a manipuláció különböző eszközeit is beveti céljai elérése érdekében. Hogy a transzmozgalom nem tűri a legkisebb ellentmondást sem, azt már a *Kommentárban* korábban közölt tanulmányban bemutattam.¹³ Ráadásul hazánkban a társadalombiztosítás mérlegelés alapján támogatja a „nemváltó” műtétet, habár igaz, egy idő óta az ezekkel kapcsolatos döntések fel vannak függesztve.¹⁴

A transznemű mozgalom céljait a tolerancia, szabadság, egyenlőség és elfogadás nevében fogalmazza meg, ám valójában az antropológiai forradalom hegypártjáról beszélünk, amely minden lehetséges eszközt bevet céljai elérése érdekében. A transznemű mozgalomnak van egészségügyi, jog- és nyelvpolitikája is – mindegyik kérlelhetetlen, és mindegyik manipulatív. És persze: összefüggenek egymással. Az egész gyökerénél a „nemváltás” lehetősége áll – ez azonban viszonylag új jelenség, amíg technikailag nem volt lehetséges a „nemváltó” műtét, addig a mozgalomnak eszébe sem jutott, hogy ilyesmiért kiálltson. Persze azóta sem megy simán a dolog, vannak például disszidentek és dezertőrök.

Ilyen dezertőr Jamie Shupe, „Amerika első nonbináris személyisége”, aki 2019-ben jelentette be, hogy biológiai nemének megfelelően újra férfiként kíván élni, és megváltás volt számára, mikor megkapta az őt teljesen hagyományos, hétköznapi férfiként feltüntető katonai igazolványát. A következőt írta önvallomásában: 2013-ban megfenyegetett egy nővért, hogy ha nem ír fel neki hormonkezelő szereket, megszerzi azokat máshogy. „A nővér ignorálta, hogy krónikus poszttraumás stresszem van, minthogy előzőleg 18 évig szolgáltam a katonaságnál. Ebben minden orvosom egyetért. Mások azt gondolják, bipoláris zavarom van (mániás depresszió) és valószínűleg borderline személyiségzavarom is. Meg kellett volna állítaniuk, de a transzgender aktivizmus megfélemlítette a nővért, és nem mert nemet mondani.” Shupe kifejti: a transzmozgalom szerint csak egy hormonterápiára és a péniszre vaginává operálására volt szükség. „Legalábbis a transzmozgalom ezt a fantáziálást adta be nekem. Én pedig bevettem a hazugságot, és hittem nekik.” Csak egy terapeuta próbált ellenvetést tenni, de Shupe őt beperelte. A transzmozgalom szerint az illető nő „kapuőr” pozícióban volt, és „a professzionális szakma stigmái a konverziós terápia ellen lehetetlenné tette, hogy megkérdőjelezze a nemváltó motivációimat.” Pedig „bőséges szakirodalom van arról, hogy a nemváltás nem valós”.¹⁵

az antropológiai forradalom
hegypártjáról beszélünk

12 A törvényjavaslatot az Országgyűlés 2020. május 19-én elfogadta. (A Szerk.)

13 SZILVAY Gergely: A transzneműség totalitárius diktatúrája. *Kommentár*, 2018/3–4. 25–32.

14 Ezt szövé is tették a progresszív lapok, például a *168 Óra* és a *444.hu*.

15 JAMIE SHUPE: I Was America's First 'Nonbinary' Person. It Was All a Sham. *The Daily Signal*, 2019. március 10. <<https://www.dailysignal.com/2019/03/10/i-was-americas-first-non-binary-person-it-was-all-a-sham>>

A „nemváltás” ugyan évekbe kerülő, veszélyes és drága folyamat, a mozgalomnak mégis célja, hogy vita nélkül ez legyen az egyetlen elfogadott opció. Így a meleg esetében számos országban (és amerikai tagállamban) már betiltott „konverziós terápia”, tehát a meleg heteroszexualitás felé való elmozdulását segítő terápiák (melyek kizárólag önkéntes alapon vehetők igénybe) tiltása ma már egyre inkább vonatkozik a transzneműségekre is. A mozgalom igyekszik kizárni, hogy nemi identitászavarral küzdő, „transz” emberek önfelfogását a terapeuták műtét helyett megpróbálják összhangba hozni biológiai realitásokkal, és mindenképp a műtét felé szeretnék terelni őket, még az átmenetet megelőző óvatossági konzultáció betiltását is követelve (ez ahhoz hasonlatos, mint amikor a hazai feminizmus követeli, hogy kamasz lányok esetében se kelljen pszichológiai konzultációt tartani abortusz előtt), mivel a transzmozgalom egyszerűen vegzálásként éli meg mindezt. Miért? Mert álláspontjuk szerint valaki identitását nem megkérdőjelezni kell, hanem egyszerűen elfogadni és megerősíteni.

IDENTITÁSPOLITIKA ÉS TESTÁTALAKÍTÁS

Miért ekkora a felhajtás az identitás körül? Azért, mert a transzmozgalom nagyrészt Jacques Derrida dekonstrukcionista felfogásából és a posztmodern nyelvelméletekből indul ki, azaz szerinte az identitást a nyelv konstruálja, így a felénk irányuló kritika nem pusztán kritika, hanem konkrétan az identitásukat aláásó „dehumanizáció”.

A nemátalakító műtét – amelyet újabban politikailag korrekt módon „nemmegerősítő műtét”-nek (*gender affirmation surgery*) neveznek – csak látványosan csinál ellenkező neműt a páciensből, de így is igen agresszív, veszélyes, időigényes és drága beavatkozás.¹⁶ Érdekes, hogy miközben az LMBTQ-mozgalom ellene van a pszichológiai beavatkozásnak, tehát annak, hogy az illető érzéseit „igazítsuk” a testéhez, mondván, az veszélyes, aközben propagálja a testátalakítást, vagyis a testnek a (részleges) hozzáalakítását a mentális kíváncsalmakhoz, érzésekhez. Az érzések szentek, a biológiai realitás viszont megsemmisíthető. Véletlenül sem fordítva.

A hormonkezelések hatására a női páciensek férfiasá alakítása során elmélyül a hang, a klitorisz megnagyobbodik, megnő, sűrűsödik és megerősödik a testszövet, megszűnik a menstruáció, elsorvadnak a mellszövetek, nő a nemi vágy, és a testzsír rovására nő az izomtömeg. A nőisége alakítandó férfipáciensek esetében megnőnek a mellek, csökken a nemi vágy és az erekciók száma, csökken a herék mérete, és nő a testzsír aránya az izomzat rovására.¹⁷ A hormonkezelés durva hangulatingadozással, levertséggel, depresszióval járhat.

Lássuk, mi történik a férfiból magukat nővé műttetők esetében: gonadektómia (azaz a nemi mirigyek eltávolítása), penektológia (a pénisz eltávolítása) és egy vagina „létrehozása”. A pénisz bőrét gyakran felhasználják a vagina-imitáció falának létrehozására. A herezacskóból lesznek a külső szeméremajkak imitációi. Kozmetikai sebészeti beavatkozás a klitorisz-imitáció létrehozása, melynek során a pénisz fejének legérzékenyebb részei válnak a klitorisz-utánzat érzékeny felületeivé. Újabban már a belső szeméremajkak is tudják utánozni. A műtét után mesterségesen (például tamponnal) kell megőrizni a „neovagina” mélységét és tágasságát. A férfi szövetet elektrolízissal vagy lézerrel távolítják el, s már vannak technikák, amelyek az arcot is tudják feminizálni.¹⁸

A magukat férfivá műttetni kívánó nők számára az elérhető technológiák „kevésbé kielégítőek”.¹⁹ A „neopénisz” kinézete „nagyon jó”, de a műtét „sok-

» az LMBTQ-mozgalom propagálja a testátalakítást

¹⁶ A nemváltó műtétet Anderson már idézett műve alapján mutatom be, lásd a 97–103. oldalakat.

¹⁷ *Transgender, and Gender-Nonconforming People*. <https://www.wpath.org/media/cms/Documents/SOC%20v7/Standards%20of%20Care_V7%20Full%20Book_English.pdf>

¹⁸ Uo.

¹⁹ Uo.

lépcsős és drága”. Sőt: a „neopénisz” (pénisz-utánzat) erekciója csak beépített mechanikus segítséggel érhető el, mint egy rúd vagy valami felfújható alkalmatosság. Azaz a pénisz-imitáció még alapvető szexuális funkcióit sem tudja ellátni. A péniszhez való szövetet a falloplasztika során a páciens más testrészeiből (például a karjából) nyerik. Van egy másik módszer is, amely a genitáliák szövetét használja fel, és erektálható péniszt eredményez, ezt metoidioplasztikának hívják, s négyféle formája van. Az így létrehozott pénisz-utánzat azonban többnyire három-öt centiméteres, azaz a valódi pénisznél jóval kisebb, és nem feltétlenül alkalmas penetrációra.²⁰ Mindenesetre nem minden beavatkozás távolítja el a klitoriszt és szünteti meg a vaginát. A herezacskó-utánzatot a külső szeméremajkából hozzák létre, és heregolyó-imitációt is tudnak implantálni az így létrehozott „herezacskóba”. Mindehhez képest a petefészkek, a méh és a vagina eltávolítása már „gyerekjáték” – hisz eltávolítani valamit könnyebb, még ha veszélyes is, és valóban végrehajtható, mint létrehozni egy szervet, ami nincs. A meglehetősen agresszív beavatkozásokat pár évnyi androgénterápia után javasolt megkezdeni. És persze hozzátartozik a műtétsorozathoz a mellék eltávolítása is.²¹

Mi mindennek a hosszú, fájdalmas és drága hormonterápia- és műtétsorozatnak a következménye? Az, hogy a páciensek látszólag ellenkező neműek lesznek. De valójában nem. A nemátalakító műtét nem változtatja meg a biológiai realitásokat – még a hormonkezelés sem, hiszen biológiai nemünk a magzati fejlődéssel és a genetikával kezdődik, és áthatja minden sejtünket. A nemátalakító műtéten átesők nem változtatják meg nemüket, mivel szerveik funkcióit nem tudják megváltoztatni – egy vaginává átműtött pénisz nem veszi fel a vagina szervi funkcióit, s fordítva is ez a helyzet. Robert P. George, korunk egyik legjelentősebb jogfilozófusa úgy fogalmaz: „a nem megváltoztatása metafizikai lehetetlenség, mégpedig azért, mert biológiai lehetetlenség is egyben”.²² Lehet tehát, hogy a műtéti technika egyre fejlődik, a beavatkozás egyre jobban tudja utánózni a kinézetet, és akár el tudja érni azt is, hogy az átműtötteknek szexuális stimulusa legyen, de biológiai realitásuk nem változik meg – maximum eltorzul.

A nemi szerveink szükségszerűen ugyanis úgy határozhatóak meg, mint amelyek egy adott szerepet töltenek be egy nemileg eleve meghatározott személy átfogó biológiai valóságában, biológiai működésében, s mindezek gyökere, kezdete a fogantatásnál van – így próbálja kifejtetni a nehezen kifejezhető testi meghatározottságunkat Christopher Tollefsen filozófus.²³ Felmerül a kérdés, hogy ha lehetséges volna a nemiszervek átültetése, akkor az mennyiben változtatna mindezen. Nem sokban: egy olyan szervet átültetni, beültetni, ami mindkét nemnek van – például egy szívet vagy vesét – nem ugyanaz, mint egy ellenkező nemhez tartozó szervet beültetni. Ha beültetünk egy szívet vagy egy vesét, s a szervezet nem löki ki, akkor azok el tudják látni a funkciójukat, jól tudnak működni, úgy, ahogy egy szívtől vagy vesétől elvárjuk. Ha képesek volnánk női nemi szervet beültetni nőknek, és férfi nemi szervet beültetni férfiaknak, akkor ez ugyanúgy elmondható volna. Azonban egy (akár hormonkezelt) férfitestbe ültetett női nemi szerv, vagy egy (akár hormonkezelt) női testbe ültetett férfi nemiszerv egyszerűen idegen környezetbe kerül, ami nem szolgálja ezen szervek megfelelő működését, egy férfi nemiszerv „nem tud integrálódni egy biológiai organizmusba, aminek működése gyökeresen női, és fordítva”.²⁴ Ezért Tollefsen azt mondja: „minden műtéti próbálkozás arra, hogy megváltoztassuk valakinek a nemét, szükségszerűen maga után vonja azon testi kapacitások megcsonkítását, amelyek meghatározzák valaki valódi nemét.”²⁵

**a nemátalakító műtét
nem változtatja meg
a biológiai realitásokat**

20 Lásd: <<https://www.healthline.com/health/transgender/metoidioplasty>>.

21 *Transgender... I.m.*

22 Robert P. GEORGE: Gnostic liberalism. *First Things*, 2016/december. <<https://www.firstthings.com/article/2016/12/gnostic-liberalism>>

23 Christopher O. TOLLEFSEN: Sex Identity. *Public Discourse*, 2015. július 13. <<https://www.thepublicdiscourse.com/2015/07/15306/>>

24 *Uo.*

25 *Uo.*

Lawrence Mayer epidemiológus és biostatistikus ezért mondja a következőket: „tudományos szempontból a transznemű férfiak biológiailag nem férfiak, ahogy a transznemű nők sem nők biológiailag.”²⁶ Paul McHugh professzor pedig egyenesen úgy fogalmaz, hogy „a transznemű férfiak nem válnak férfivá és a transznemű nők sem válnak nővé”, hanem „maszkulinizált nővé és feminizált férfivá” válnak.²⁷

A Birminghami Egyetemnek úgy sem sikerült kimutatni a műtét mentális jótékony hatását, hogy saját kutatását ezen irányba manipulálta – s ezt az a *Guardian* is kénytelen volt bevallani, ami egyébként szívesen látta volna a pozitív mentális kimenetelre vonatkozó eredményeket. A következtetés mégis az volt, hogy „nincs rá perdöntő bizonyíték, hogy a nemátalakító műtét jótékony hatással van a páciensekre”. Az egyetem professzora, Chris Hyde szerint „nagy a bizonytalanság a tekintetben, hogy a nemváltoztatás jó vagy rossz dolog-e”.²⁸

Mikor 2004-ben a Hayes Inc. nevű, egészségügyi kutatással és tanácsadással foglalkozó cég, amely az egészségügyi eljárások biztonságára és hatékonyságára specializálódott, megvizsgálta a nemváltó műtéteket, úgy találta, hogy a meglévő eredményekből nem érdemes semmilyen konklúziót levonni.²⁹ A Berni Egyetem és Egyetemi Kórház kutatása, amely a nemváltó műtét után tizenöt évvel mérte fel az azon átesettek állapotát, arra jutott, hogy általában véve alacsony az érintettek elégedettsége, általános közérzete pedig rossz.³⁰

NYELVPOLITIKAI FEGYVER

Andrea Long Chu, a „transzmozgalom második hulláma elindítója” a *New York Times*-ban megjelent vallomásában kifejtette, hogy tudja, hogy a hormonkezelés öngyilkossági hajlamokat fog erősíteni, hogy a teste a férfi nemiszervéből kialakított, vaginának látszó „elülső lyukát” örökké sebnek fogja érezni, hogy semmi garancia nincs rá, hogy boldogabb lesz; de szerinte joga van hozzá, hogy ha rosszul akarja érezni magát, akkor az egészségügy ahhoz segítse hozzá.³¹ A cikk címe ez volt: *Az új vaginám nem fog boldoggá tenni*, alcíme pedig: *És nem is kellene, hogy azzá tegyen*. Chura rátámadt a transzmozgalom, hogy ne térjen el a hurroptimista kórustól,³² pedig még csak nem is vissza, hanem

még tovább operáztatja magát. Mindezt a magyarázatot persze a transznemű mozgalom nem fogadja el, mert úgy gondolja, hogy azt egy patriarchális, heteronormatív, nemileg bináris mátrix hozta létre. Görgessük fel a transznemű mozgalom gondolatmenetét.

Ők azt állítják, át lehet műteni nemi szerveket, egyikből csinálni lehet másikat. A hagyományos álláspontot képviselők rámutatnak, hogy nem csak egy szerv kinézete fontos, hanem a funkcionalitás is. Erre ők tagadni kezdik a funkciót is, és kijelentik, hogy eddig elnyomó jelleggel túlzottan szűken szabtuk meg a szerv definícióját.

Itt jön be a nyelvpolitika, és a nyelvhasználati való manipulálás. Mivel ugyanis a transzmozgalom is tisztában van vele, hogy a „neovagina” nem vagina, ezért a befogadás és az egyéni identitásérzések elfogadásának jegyében felszólítja a világot arra, hogy ezentúl a vagina kifejezés helyett a befogadóbb, inkluzívabb és toleránsabb „elülső lyuk” (*front hole*) kifejezést használjuk. Mi ez, ha nem a valóság hozzáigazítása az érzésekhez és kívánságokhoz?

Ez az igény olyasmi, mintha készítenénk egy papírliftet, és közölnénk, hogy ez lift, majd amikor kritikussaink rámutatnának, hogy az csak látszólag lift,

26 Idézi ANDERSON: *I.m.* 101.

27 Paul McHUGH: Transgenderism: A Pathogenic Meme. *Public Discourse*, 2015. június 10. <<https://www.thepublicdiscourse.com/2015/06/15145/>>

28 David BATTY: Mistaken Identity. *The Guardian*, 2004. július 30. <<https://www.theguardian.com/society/2004/jul/31/health.socialcare>>

29 Idézi ANDERSON: *I.m.* 102.

30 *Uo.* 103.

31 Andrea Long CHU: My New Vagina Won't Make Me Happy. *The New York Times*, 2018. november 24. <<https://www.nytimes.com/2018/11/24/opinion/sunday/vaginoplasty-transgender-medicine.html>>

32 Rod DREHER: Andrea Long Chu's Fake Vagina. *The American Conservative*, 2018. november 24. <<https://www.theamericanconservative.com/dreher/meaning-of-andrea-long-chu-fake-vagina/>>

maszkulinizált nővé és feminizált férfivá válnak

Másságkultusz –

A „Láthatóság Transzgender Napját” ünneplő Starbucks-kávézó Winston-Salemben (Észak-Karolina), 2019
(Wikimedia Commons)

mert nem tölti be a lift funkcióját, akkor azt mondanánk, hogy szerintünk helytelen dolog a lift fizikai megjelenéséből és addigi használatából arra következtetni, hogy a lift csak emberek emeletek közti szállítására való alkalmatosság volna, és azzal hozakodnánk elő, hogy vannak elromlott liftek is, és úgy tennénk, mintha az elromlott liftek azonos természetűek volnának a mi papírliftünkkel. Vagy fölvetnénk, hogy a lift nem egyedüli funkciója az emberek emeletek közti szállítása, hanem lehet gyönyörködni például esztétikai megjelenésében is, ha szépen van kialakítva – és rámutathatnánk, hogy papírliftünkben is lehet gyönyörködni. De vajon csak azért, mert találtunk egy közös lehetséges funkciót, azt, hogy a valódi és a papírliftben is lehet gyönyörködni, már valódi liftté teszi papírliftünket? A probléma ezzel az, hogy megszünteti a dolgok meghatározásának lehetőségét, s ezzel saját maga alól is kihúzza a talajt. Természetesen a nemi szerveknek sem pusztán a szaporodás szolgálata a funkciója, hanem például a gyönyörszerzés is, de ettől még egy pénisz- vagy vagina-utánzat nem lesz valódi pénisz vagy vagina. Nemhiába választottam példának valamiféle papír alkalmatosságot. Walt Heyer, az egyik első transznemű, aki megbánta az „átmenetet”, és azóta a transzneműség veszélyeiről és valótlanságáról beszél, egyik könyvének adta azt a címet, hogy: *Paper Genders*.³³

Jamie Shupe szerint mindennek a meglehetősen bizonytalan dolognak az elfogadása mögött az áll, hogy „az orvosok ma annyira tartanak a transzmozgalomtól, hogy nem merik vállalni a Blanchard-féle diagnózist. A transzmozgalom megnyerte a csatát az orvoslásban, és megnyerte a nyelvi csatát is.”³⁴

ÖNFELSZÁMOLÓ NEMI IDENTITÁS

S talán ez az a pont, ahol rá kell mutatnom arra, hogy a transznemű mozgalom elkeseredettsége és agressziója valószínűleg épp abból származik, hogy az identitás, amit erősíteni kíván minden eszközzel, olyan vékony és olyan könnyen szakad, mint a papír. Már csak azért is, mert saját identitásuk megerősítéséhez a dekonstrukciós eljárást alkalmazzák, amivel kétségbe vonják a „bináris nemi mátrixot”, vagyis azt, hogy csak férfiak és nők léteznek, illetve kétségbe kívánják vonni a nemi sztereotípiákat is. Igen ám, de eme lépéssel saját maguk alól is kihúzták a talajt, ugyanis saját nemi identitásuk egyértelmű megerősítése csak olyan „nemi sztereotípiák” által lehetséges, amelyek elismerik a férfiasság és nőiség általánosan elfogadott attribútumait. A transzneműt ugyanis épp az erősíti meg „nemi identitásában”, hogy markánsan igyekszik magán viselni az „érezett” nem közkeletűnek elismert sajátosságait. Eközben viszont az

33 Walt HEYER: *Paper Genders*. Make Waves Publishing, h. n. 2011.

34 SHUPE: *l.m.*

„ellenkező neműnek születés” miatt küzdenek is eme sajátosságok általános elismerése ellen. Az eredmény egy önfelszámoló önellentmondás. Így nem marad más, mint az „érzés” által megalapozott identitás elismertetése, miközben épp ezt az érzést kívánják alátámasztani az „átmenet” vagy a *crossdressing* segítségével.

Paul McHugh, a John Hopkins Kórház pszichiátriai osztályának volt vezetője (aki megszüntette a kórház legendás *gender* klinikáját), a világ egyik vezető pszichiátere és Lawrence Mayer biostatistikus-epidemiológus, pszichiáter és orvos, aki a világ számos vezető egyetemének volt professzora, 2016-ban áttekintették a *gender*re vonatkozó szakirodalom egészét, és a következőre jutottak. „A hipotézist, mely szerint a nemi identitás veleszületett, fix tulajdonsága az embernek, oly módon, hogy az független a biológiai nemtől – azaz hogy egy személy lehetne »női testbe zárt férfi« vagy »férfitestbe zárt nő« – nem támogatja semmilyen tudományos bizonyíték.”³⁵ A férfiaság és nőiesség egyetlen, jól meghatározható eredete tehát – vonják le a szerzők a következtetést – a nemek reprodukív szerepében lelhető fel: így „a nemi szerepek konceptuális alapja stabil és bináris, egyben lehetővé teszi, hogy a férfiakat a nőktől reprodukív szerveik rendszerük alapján különböztessük meg, még akkor is, ha esetleg az egyének viselkedése némileg nem tipikus.” Azaz „a biológiában egy szerv akkor női vagy férfi, ha struktúrája szerint szerepet játszik a reprodukcióban. Ez a definíció nem kíván meg semmilyen önkényes mérendő vagy számszerűsíthető fizikai jellemzőt, viselkedést; pusztán a reprodukív rendszer és folyamat megértése szükséges hozzá.”³⁶

Ahogy azonban a nemi identitásra vonatkozó kifejezések szaporodnak, és jelentésük egyre individualizáltabb, úgy – jegyzi meg a tudósok – „egyre inkább elveszítjük a közösen elfogadott kritériumokat, amelyekkel meghatározzuk a *gender*rel kapcsolatos különbségteteleket. Ha a *gender*t teljesen elszakítjuk a biológiai nemek binaritásától, akkor a *gender* bármire vonatkozhat a viselkedéssel, biológiai jellemzőkkel vagy pszichológiai faktorokkal kapcsolatban, és mindenkinek lehet egy olyan *gender*e, amit a saját karakterisztikumai által határoz meg.”³⁷ Ez a *reductio ad absurdum* pedig olyan tág *gender*-definíciókhoz vezethet, hogy azok végül nem jelentenek semmit. A transznemű mozgalom pedig éppen ebben a csapdában vergődik: miközben lehetetlen módon ki akarta tágítani a nemi identitások tárházát, és végső soron azt propagálta, hogy bárki bárhogy meghatározhassa magát, aközben ezzel a lépéssel megnyomta az önmegsemmisítő gombot.

A TERMÉSZET TÖRVÉNYEI

Ha az egyre inkább mindent társadalmi konstrukciónak tekintő *gender*-elméletet a feminizmustól a transzneműségig egyfajta antropológiai forradalomnak tekintjük, akkor azt mondhatjuk: a transzneműség és a transzmozgalom a forradalom hegypártja, melynek segítségével a forradalom felfalja gyermekeit. Itt ugyanis az eredeti, *gender*-elméletet létrehozó feminista érvelés, miszerint a férfiaság és nőiesség, sőt az ember személyisége társadalmi konstrukció csupán, azaz interakciók terméke, teljes ellentétébe fordul. Az az állítás ugyanis, hogy valaki „rossz testbe születik”, csak akkor lehetséges, ha férfiaság, nőiesség és a személyiség nem (teljesen) társadalmi konstrukció, hanem létezik velünk született személyiségmag, azaz olyan esszencia, amit a kortárs, posztmodern és marxista feminista elméletek tagadnak (pedig ez nem zárna ki, hogy férfiaság, nőiesség és személyiség *részben* társadalmi konstrukció). Nemhiába van a feminizmusnak egy olyan kortárs ága, amit TERF-nek, transzellenes radikális feminizmusnak (*trans-exclusionary radical feminism*) neveznek, és nemhiába menekült radikális feministák egy csoportja a konzervatív Heritage Foundation-

³⁵ Paul McHUGH – Lawrence MAYER: Sexuality and Gender. Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences. *New Atlantis*, 2016. ősz. A különszám letölthető: <<https://www.thenewatlantis.com/publications/introduction-sexuality-and-gender>>.

³⁶ *Uo.*

³⁷ *Uo.*

höz – érdekes mód ma a korábban kirekesztőnek bélyegzett konzervatívok nyújtanak menedéket egyre több feministának a transzmozgalommal szemben.³⁸

Mi folyik itt? Semmi más, mint hogy azt antropológiai forradalom *gironde*-ja és mocsárja az ellenforradalmárokhöz menekül a hegypárt jakobinus terrorja elől; sőt, a hegypárt kiábrándultjai is oda menekülnek, gondoljunk csak Jamie Shupe-re, aki azt írja, hogy amikor 2017-ben fellépett a transzneműek katonai szolgálata és a nemi identitászavarral küzdő gyermekek „sterilizálása és megcsonkítása” ellen, akkor „egyik napról a másikra a liberális média kedvencéből konzervatív pária lettem”.³⁹ Vagy gondoljunk azokra a nemváltást megbánó emberekre (*detransitioners*), a kisebbség kisebbségére, akiknek a létét is el kívánja hallgatni a transzmozgalom.⁴⁰

Megnyugvást pedig nem tud nyújtani a mindezt segíteni kívánó, felszabadítást és önkifejezést szolgáló kritikai elméletek csokorja sem. Carl E. Trueman arra figyelmeztet az értekezésünk elején idézett leszbikus nővel kapcsolatban: „Mindemögött emberi tragédiák rejtőznek. Ezt a fajta érzelmes személyes valomást gyakran használják arra (mint az *Our Bodies, Ourselves*-ben), hogy érzelmi erővel ruházzák fel a szexuális forradalom plauzibilitását. De vegyük észre, valójában miről van szó: a *queer*-világ reménytelenül összezavarta ezt a nőt azzal kapcsolatban, hogy ki is ő valójában.”⁴¹ Trueman így folytatja: „A kritikai elméletnek nincs semmilyen pozitív célja. Inkább az a célja, hogy destabilizáljon minden, potenciálisan elnyomónak nyilvánított elképzelést, ami a transzcendens igazságról vagy értékekről szól. A kritikai elmélet célja minden metanarratíva lerombolása és így a bombasztikusan pocsek prózája maga is az »érvelés« része. Az, hogy az olvasókat reménytelenül összezavarja a legyszerűbb kérdések tekintetében is, a játék fontos része, minthogy az átlátszó egyszerűség az elnyomók módszere arra, hogy az elnyomást természetesnek tüntessék fel.” Mindezen az sem segít, hogy önkéntelen módon mindez maga is egy metanarratíva. „Minden korábbi metanarratíva ugyanis, legyen az jó vagy

Hangos kisebbség –
A transzszexuálisok zászlaja a washingtoni „Queer és Transz Táncos Tüntetésen”, 2018
(Ted Eytan felvétele)

38 Tim FITZSIMONS: Conservative group hosts anti-transgender panel of feminists 'from the left'. CBS News, 2019. január 29. <<https://www.nbcnews.com/feature/nbc-out/conservative-group-hosts-anti-transgender-panel-feminists-left-n964246>>

39 SHUPE: *l.m.*

40 Walt HEYER: *Trans Life Survivors*. Magánkiadás, 2018.

41 Carl R. TRUEMAN: *Queer Times*. First Things, 2020. május 21. <<https://www.firstthings.com/web-exclusives/2020/05/queer-times?>>

a gender-elmélet legradikálisabb kifejeződése a transzneműség

rossz, stabilitást kívánt biztosítani a világban, és olyan kategóriákat kívánt felállítani, amelyek segítségével a kultúrák élni tudnak. Nyújthattak különböző, akár egymást kizáró világmagyarázatokat, de stabilitást biztosítottak. A meta-narratívák halálának metanarratívája ennek épp az ellenkezőjét csinálja: célja, hogy mindent destabilizáljon.”⁴²

Ezzel pedig újra bebizonyosodott, hogy a progresszió elképzeléseivel szemben nem elég pusztán megteremteni a mindenki szabad kiteljesedésére szolgáló kereteket. A progresszívek szerint ugyanis csak erre lenne szükség, és utána „virágozzék minden virág”. Szerintük az egymással ellentétes, egy-

másnak ellentmondó világnézetek és identitások kérdése megoldható felszabadítással és toleranciával. Ez még a politikai térben sem igaz, viszont egyáltalán nem működik a személyes térben, mint azt a magát férfivé operáltatni próbáló leszbikus nő és ezzel leszbikus nőből maga sem tudja, mivé váló partnerének esete mutatja. Trueman szavaival: „e nő számára a leszbikus identitásának megerősítése együtt jár a partnere transznemű férfi identitásának tagadásával. Számára partnere transznemű férfi identitásának megerősítése a saját leszbikus identitásának tagadása.

Vajon mit jelent egy ilyen helyzetben a szabadság, az autentikusság és az elismerés?”⁴³ És nincs harmadik út, és nem lehetséges egyszerre mindkettő lehetőség. Választaniuk kell: vagy egyik, vagy másik. Kettős tudattal nem lehet élni.

Igaza van Carl E. Truemannak: mindemögött valódi emberi tragédiák rejtőznek, amelyek felé tapintattal kell közelíteni. De akármilyen tapintattal közelítünk is, be kell látnunk, hogy vannak a kozmosznak vastörvényei, melyek kétségbe vonása és a megváltoztatásukra tett kísérlet brutális következményeket von maga után. És igaza van Joseph de Maistre-nek – ha már forradalmi párhuzamokat hozunk –, amikor azt mondja, hogy a forradalom, a lázadás logikájának végigvitele nem állítható meg, a forradalom önjáró lesz. A gender-elmélet, melynek jelenleg legradikálisabb kifejeződése a transzneműség, a lázadás pártján áll, a lázadás fáklyáját viszi tovább. A lázadás rendjét képviseli, azonban a lázadás – mint arra de Maistre rámutatott – nem tud tartós rendet kialakítani, mivel a lázadás rendje önfelszámoló „rend”. A lázadást legitimmé és logikává tévő elképzelés miként tudná letörni a saját maga ellen való lázadást? Emiatt nem lehet megállni félúton: „nem lehet megállni a szakadék szélén, le fogsz gurulni a legaljág”.⁴⁴

IDENTITÁSPOLITIKAI SZABADESÉS

A feminizmus második hulláma elindított egy antropológiai forradalmat a nemi szerepek testtől való teljes elszakításával és a konstrukcionista elképzelések abszolutizálásával. Ám minden jel szerint nem tudnak megállni ott, ahol akarnak, a transzmozgalom ugyanis mindezt a feje tetejére állítja, beteljesíti az abszurditást, és magával rántja a feminizmust is. Egy darabig persze lehet gurulni, ám a szakadék szélétől már nem gurulás, hanem szabadesés következik, a zuhanás a semmibe. Megintcsak Trueman: „ez identitásbeli szabadesés. S ez bizony ijesztően örvénylő valami. S ez azért van, mert nincs az a stabil kategória, még a szivárványkoalíció L, M, és B-betűje sem, ami túlélhetné ezt a kihívást.”⁴⁵

A transzneműség politikája az ember legbelső lényegének végső felforgatása, ami mindent, amihez hozzáér, szükségszerűen annak ellentétébe visz át; hegyparti káosz, a guillotine csattogása. Kérdés, hogy annak, aki az egész forradalmat ellenezte, van-e hova menekülnie, mint de Maistre-nek, és van-e hová befogadnia a menekülőket, hogy a forradalom után legyen honnan újrakezdeni? ■

⁴² Uo.

⁴³ Uo.

⁴⁴ Idézi MOLNÁR Attila Károly: *Kapaszkodjunk bele a deszkába, ha már nincs hajónk* = Joseph DE MAISTRE: *Elmélkedések*. ford. KISARI Miklós, Századvég, Bp. 2020. 35.

⁴⁵ TRUEMAN: *I.m.*